

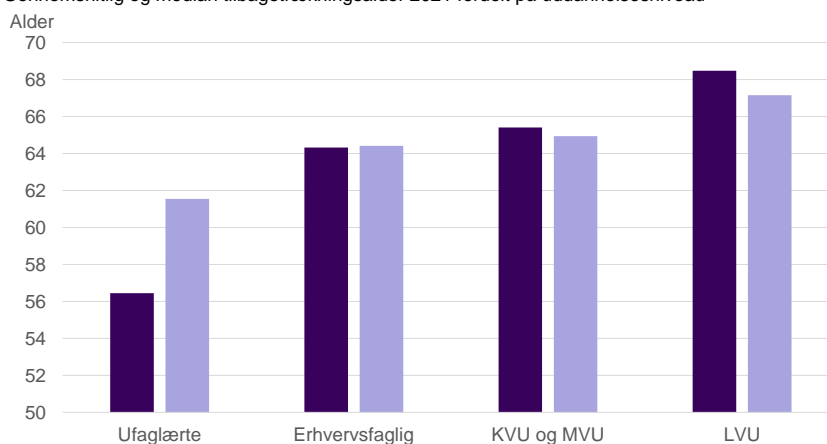
Mange ufaglærte trækker sig tidligt tilbage

En tredjedel af de ufaglærte har trukket sig tilbage, når de er fyldt 51 år. For akademikere gælder det kun for en ud af hundrede. Samlet havde ufaglærte en gennemsnitlig tilbagetrækningsalder på 56,4 år i 2021, mens akademikernes var 68,5 år. For erhvervsfagligt uddannede var gennemsnittet 64,3 år.

I debatten om tilbagetrækning er der meget fokus på de tidlige tilbagetrækningsordninger efterløn, tidlig pension og seniorpension, som kan give berettigede personer mulighed for tilbagetrækning 3-

Ufaglærte trækker sig tidligere tilbage

Gennemsnitlig og median tilbagetrækningsalder 2021 fordelt på uddannelsesniveau

Kilde: Danmarks Statistik og DI's beregninger

Anm.: Beregningerne er baseret på tilbagetrækningsadfærd for 24-90-årige mellem november 2020 og november 2021

6 år før folkepensionsalderen. Førtidspension er imidlertid fortsat den klart største tilbagetrækningsordning, idet mere end tre ud fire på en tidlig tilbagetrækningsordning er på førtidspension. For førtidspension er der ikke nogen aldersbegrænsning for, hvornår tilbagetrækning kan finde sted. Her er det udelukkende helbredsmæssige kriterier, som tildelingen af førtidspension beror på.

Førtidspensionister er skævt sammensat uddannelsesmæssigt med en stærk overrepræsentation af ufaglærte og meget få akademikere. Da en stor del af overgangen til førtidspension finder sted mange år før folkepensionsalderen, får man derfor det mest retvisende billede af forskellene i tilbagetrækning, hvis man følger grupperne fra en så tidlig alder som muligt. Hvis man blot tager udgangspunkt i de erhvervsaktive personer i f.eks. 60-årsalderen fordelt på uddannelse, kommer grupperne til at se langt mere jævnbrydige ud end de i virkeligheden.

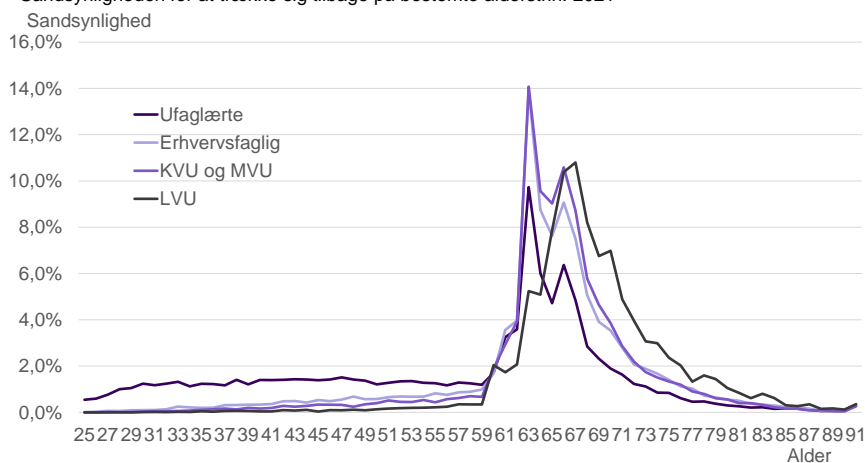
I denne analyse er udgangspunktet 24-90-årige. For alle uddannelsesgrupper og alderstrin er der set på gruppen af personer, der i november 2020 ikke var tilbagetrukket og deres tilbagetrækningsstatus året efter. På den baggrund beregnes der en sandsynlighed for at trække sig tilbage for alle grupper af uddannelsesniveau og alderstrin. Disse sandsynligheder anvendes efterfølgende til at udregne en gennemsnitlig tilbagetrækningsalder for hver uddannelsesgruppe ud fra en metode, der følger samme tankegang som beregninger af middellevetid.

Ved at vælge 24 år som første alderstrin sikres det, at grupperne bliver mere sammenlignelige. I princippet kunne man også starte endnu tidligere, men ved at starte ved 24 år sikres det, at der for alle grupper er et solidt talgrundlag for at beregne sandsynlighederne for alle alderstrin. Hvis man startede ved 18 år ville man reelt kun få tilbagetrækning fra den ufaglærte gruppe med på de tidligste alderstrin. Det ville trække den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for ufaglærte endnu længere ned.

Med denne metode får man en gennemsnitlig tilbagetrækningsalder på 56,4 år for ufaglærte, og det er 12 år lavere end akademikernes 68,5 år. De erhvervsfagligt uddannede og gruppen med korte og mellemlange videregående uddannelser ligger klart tættere på akademikernes gennemsnit med 64,3 år og 65,4 år.

63 år var hyppigste tilbagetrækningsalder for både ufaglærte, erhvervsfaglige og KVU/MVU

Sandsynligheden for at trække sig tilbage på bestemte alderstrin. 2021

Kilde: Danmarks Statistik og DI's beregninger

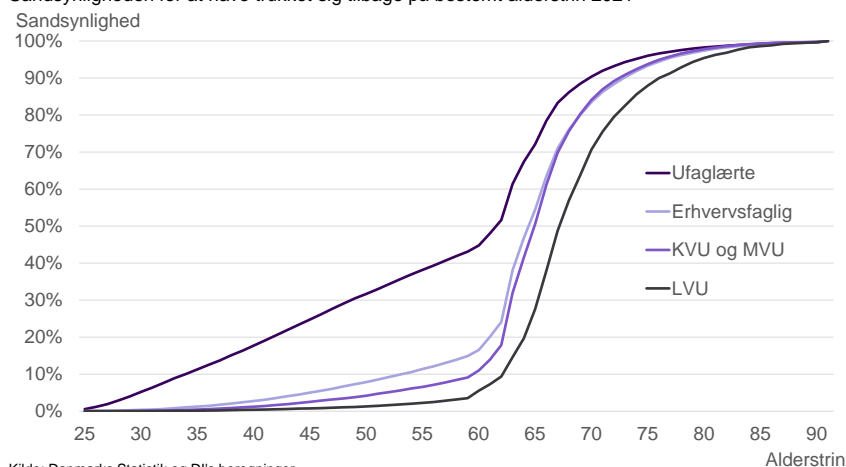
Anm.: Beregningerne er baseret på tilbagetrækningsadfærd for 24-90-årige mellem november 2020 og november 2021

Gennemsnittet for de ufaglærte bliver trukket kraftigt ned af den tilbagetrækning, der finder sted på et meget tidligt tidspunkt. De ufaglærte kommer tættere på de andre grupper, hvis man i stedet ser på medianen, der angiver det tidspunkt, hvor halvdelen af gruppen har trukket sig tilbage. Her er tilbagetrækningsalderen 61,5 år for de ufaglærte, mens den for de øvrige grupper ligger ret tæt på deres gennemsnit. For akademikerne er medianen dog 1,3 år lavere end gennemsnittet.

Beregningerne er lavet, så alle har trukket sig tilbage som 91-årig, men det kan ske på alle alderstrin fra 25 år og opefter. I figuren er det vist, hvad sandsynligheden er for at det sker på de specifikke alderstrin. Det fremgår tydeligt, at ufaglærte ligger markant over de andre grupper fra 25 år og til midt i 50'erne. Både for ufaglærte, erhvervsfaglige og KVU /MVU gælder det dog, at 63 år er det enkelte alderstrin, som tilbagetrækning sker mest hyppigt fra. Med tilbagetrækningsadfærd for 2020/2021 var det 14 pct., der trak sig tilbage som 63-årige for både erhvervsfaglige og KVU/MVU. For de ufaglærte var det 10 pct.

En tredjedel af de ufaglærte har trukket sig tilbage som 51-årig

Sandsynligheden for at have trukket sig tilbage på bestemt alderstrin 2021

Kilde: Danmarks Statistik og DI's beregninger

Anm.: Beregningerne er baseret på tilbagetrækningsadfærd for 30-90-årige mellem november 2020 og november 2021

Med de akkumulerede sandsynligheder angiver hvert alderstrins værdi den andel, som har trukket sig tilbage på det pågældende alderstrin. Her er forskellene tydeligt meget store mellem ufaglærte og de andre grupper. Allerede som 42-årige er det hver femte af de ufaglærte, der har trukket sig tilbage. For 51-årige er det en tredjedel og for 62-årige halvdelen. Det er til sammenligning blot lidt over 1 pct. af akademikerne, der har trukket sig tilbage som 51-årige.

Selv om de ufaglærte skiller sig tydeligt ud, så er det også en relativt stor gruppe af de erhvervsfaglige, som har trukket sig tilbage på et tidspunkt, før ordninger som efterløn, tidlig pension og seniorpension overhovedet er en mulighed, idet 20 pct. havde trukket sig tilbage som 61-årige. Her vil der hovedsagelig være tale om førtidspension.

Metode

Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) for november 2020 og november 2021 er sammen med oplysninger om højeste fuldførte uddannelse opgjort 1. oktober 2021 datagrundlaget for beregningerne. Der ses på alle personer, som var med i begge versioner af RAS. Det stilles som et krav ud fra den socioøkonomiske status i november 2020, at ingen havde trukket sig tilbage. Sandsynlighederne for tilbagetrækning for grupperne beregnes herefter ud fra, om den socioøkonomiske status i november 2021 indikerer tilbagetrækning eller ej. Følgende RAS-koder defineres her som tilbagetrækning:

411: Førtdispension

412: Efterløn

413: Fleksydelse

414: Folkepension

415: Anden pension

416: Seniorpension

Da tidlig pension først er indført fra starten af 2022 er der ikke nogen på denne ordning i hverken RAS november 2020 eller 2021. Sandsynligheder for tilbagetrækning kan beregnes for alle grupper. F.eks. var der i RAS 2020 i alt 15.165 ufaglærte 60-årige, som ikke havde trukket sig tilbage. I RAS 2021 var der blandt dem (som i RAS 2021 er 61 år) i alt 894 personer, som havde trukket sig tilbage. Det svarer til, at der er en sandsynlighed på 5,9 pct. for at en ufaglært 60-årig, vil trække sig tilbage mellem 60- og 61-årsalderen. I gennemsnit var en 60-årig 60,5 år i november 2020, så reelt måles der på tilbagetrækning mellem 60,5 og 61,5 år med denne metode. Med en jævn fordeling af tilbagetrukne sættes tilbagetrækningsalderen til 61,0 år for den pågældende gruppe.

Når alle sandsynligheder kendes, er næste skridt at beregne, hvordan tilbagetrækningsadfærd vil se ud for en population, der fra 24-årsalderen følger mønsteret fra 2020/2021 igennem alle alderstrin frem til 90-årsalderen. Her tages der for hver af uddannelsesgrupperne udgangspunkt i en fiktiv befolkning på 100.000 personer. Som 24-årige er der 100.000 i alle grupper, som ikke har trukket sig tilbage. Med sandsynlighederne for tilbagetrækning for hvert alderstrin kan det beregnes, hvor mange af de 100.000, der vil trække sig tilbage på de enkelte alderstrin. Disse antal sættes så i forhold til de oprindelige 100.000 og dermed får man en fordeling, der angiver sandsynlighederne for, at tilbagetrækning finder sted på hvert af de enkelte alderstrin.

Dermed er der et udgangspunkt for at beregne den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder som summen af alle sandsynligheder ganget med talværdien for det pågældende alderstrin. Det er i beregningerne antaget, at alle vil have trukket sig tilbage senest som 91-årige, hvorfor sandsynligheden for, at en 90-årig vil trække sig tilbage mellem 90- og 91-årsalderen sættes til 100 pct.

I beregningen af mediantilbageføringsalderen findes først det alderstrin, hvor de akkumulerede sandsynligheder for tilbageføring for første gang overstiger 50 pct. Ud fra forskellen til de 50 pct. på dette alderstrin og det forudgående findes den eksakte værdi for medianen.